Cuprins

Titlul I. Dreptul comercial – ramură a dreptului privat 1

Capitolul I. Domeniul, existența și esența dreptului comercial 1
Secțiunea 1. Terminologie 1
Secțiunea a 2-a. Domeniul, existența și esența dreptului comercial 4
§1. Determinarea domeniului dreptului comercial 4
§2. Afirmarea existenței dreptului comercial 7
§3. Esența dreptului comercial 10
§4. Spiritul reglementării dreptului comercial 12
§5. Principiile dreptului comercial 12
§6. Tendințele actuale ale dreptului comercial 12
§7. Tehnicile dreptului comercial 13
Secțiunea a 3-a. Poziția dreptului comercial român în sistemul dreptului nostru național 13
§1. Relația cu alte ramuri ale dreptului 13
§2. O fiică rebelă a dreptului privat – insolvența 14

Capitolul II. Izvoarele dreptului comercial român 14
Secțiunea 1. Scurt istoric al legislației comerciale române 14
§1. Perioada dreptului comercial de origine franceză (1840-1887) 14
§2. Codul comercial din 1887 de inspirație italiană 16
§3. Extinderea aplicării Codului comercial român în Ardeal, în Basarabia și în Bucovina 20
Secțiunea a 2-a. Izvoarele dreptului comercial român 21
§1. Legea 21
§2. Emergența dreptului consumației 23
§3. Uzul comercial 24
§4. Comentarii cu privire la uzurile comerciale 24

Bibliografie recomandată 26

Jurisprudență 28

Spețe 31

Titlul II. Faptele de comerț generatoare de obligații comerciale 35

Capitolul I. Noțiunea și clasificarea faptelor de comerț 35
Secțiunea 1. Necesitatea și importanța distincției între faptele de comerț și faptele sau actele civile 35
Secțiunea a 2-a. Criteriile distincției 37

Secțiunea a 3-a. Criteriul obiectiv. Enumerarea faptelor de comerț în art. 3 C.com. ... 37
Secțiunea a 4-a. Categoriile de fapte de comerț (prezentare) ... 39
Secțiunea a 5-a. Faptele de comerț subiective şi actele de comerț unilaterale ... 40
Secțiunea a 6-a. Drept comparat ... 40
Bibliografie recomandată ... 41
Jurisprudență ... 42
Spețe ... 43
Capitolul II. Operațiunile de interpunere în circulația bunurilor şi a valorilor ... 46
Secțiunea 1. Cumpărarea-vânzarea comercială. Aspecte generale ... 46
§1. Calificarea operațiunilor cu imobile care fac obiectul activității comerciale ... 48
§2. Cumpărarea spre „a se revinde" (...) „ori numai spre a se închiria" ... 50
§3. Revânzarea bunurilor „după ce se vor fi lucrat sau pus în lucru" ... 50
§4. Închirierea bunului cumpărat. Leasingul ... 51
§5. Concluzii ... 52
Secțiunea a 2-a. Operațiunile de bancă şi de schimb valutar (art. 2 pct. 11 C.com.) ... 53
§1. Scurt istoric ... 53
1.1. Antichitatea ... 53
1.2. Evul Mediu Creştin ... 53
1.3. Renaşterea ... 54
1.4. Perioada modernă ... 54
§2. Funcțiile economice ale băncilor ... 54
§3. Riscul activității bancare ... 62
3.1. Aspecte fundamentale ... 62
3.2. Analiza şi limitarea riscului ... 63
3.3. Perspective ... 66
§4. Răspunderea băncii ... 66
4.1. Natura şi întinderea răspunderii ... 66
4.2. Răspunderea pentru activitatea de creditare ... 67
4.3. Răspunderea pentru obligațiile profesionale ... 69
4.4. Răspunderea pentru nerespectarea obligației de informare ... 72
4.5. Obligații excepționale ... 73
§5. Scurt istoric al activității bancare şi al legislației consacrate acesteia pe teritoriul românesc ... 73
5.1. Antichitatea daco-romană. Prima societate bancară europeană în Dacia Traiana ... 73
5.2. Banca Națională a României ... 76
5.3. Scurt istoric al unor bănci româneşti reprezentative ... 99
5.4. Piața bancară europeană ... 104

5.5. Actuala reglementare legală a activității bancare în România. Dispoziții generale. Domeniul de aplicare şi condițiile minime de desfăşurare a activității 106
Secțiunea a II-a. Sucursalele instituțiilor bancare persoane juridice străine 130
Bibliografie recomandată 134
Jurisprudență 137
Capitolul III. Întreprinderile comerciale 150
Secțiunea 1. Noțiunea de întreprindere 150
Secțiunea a 2-a. Întreprinderile producătoare de bunuri 153
§1. Întreprinderile comerciale de construcții (art. 3 pct. 8 C.com.) 153
§2. Întreprinderile de fabrică, manufactură, de editură şi de imprimerie (art. 3 pct. 9, 10 C.com.) 154
Secțiunea a 3-a. Întreprinderile de servicii 155
§1. Întreprinderile de furnitură (art. 3 pct. 5 C.com.) 155
§2. Întreprinderile de spectacole publice (art. 3 pct. 6 C.com) 156
§3. Întreprinderile de comisioane, agențiile şi oficiile de afaceri (art. 3 pct. 7) 156
§4. Întreprinderile de librărie şi obiecte de artă (art. 3 pct. 10 C.com.) 157
§5. Întreprinderile de transport de persoane sau de lucruri pe apă sau pe uscat (art. 3 pct. 13 C.com.) 158
§6. Întreprinderile de asigurări terestre, chiar mutuale, contra daunelor şi asupra vieții (art. 3 pct. 17) şi întreprinderile de asigurări chiar mutuale, contra riscurilor navigațiunii (art. 3 pct. 18) 158
§7. Întreprinderile de depozite în docuri, silozuri, antrepozite şi magazine generale (art. 3 pct. 20 C.com.) 160
Bibliografie recomandată 161
Jurisprudență 162
Capitolul IV. Faptele de comerț conexe (accesorii) 167
Secțiunea 1. Conceptul de fapte de comerț conexe sau accesorii 167
Secțiunea a 2-a. Contractele de report asupra obligațiunilor de stat sau altor titluri de credit circulând în comerț (art. 3 pct. 3 şi art. 74-76 C.com.) 168
Secțiunea a 3-a. Operațiunile de bursă 169
Secțiunea a 4-a. Cumpărările sau vânzările de părți sau de acțiuni ale societăților comerciale (art. 3 pct. 4 C.com.) 171
§1. Părțile sociale 171
§2. Acțiunile 171
§3. Asemănări şi deosebiri între părțile sociale şi acțiuni 172
§4. Domeniul de aplicare a dispozițiilor art. 3 pct. 4 C.com. 173
Secțiunea a 5-a. Operațiunile de mijlocire în afaceri comerciale (art. 3 pct. 12 C.com.) 173
Secțiunea a 6-a. Cambia şi biletul la ordin (art. 3 pct. 14 C.com.) 173
Secțiunea a 7-a. Operațiunile privind navigația pe apă (art. 3 pct. 15, 16 C.com.) 176

Secțiunea a 8-a. Depozitele pentru cauză de comerț (art. 3 pct. 19 C.com.) ... 176
Secțiunea a 9-a. Contul curent şi cecul [art. 6 alin. (2) C.com.] ... 177
Secțiunea a 10-a. Mandatul comercial (art. 374-391 C.com.) ... 180
Secțiunea a 11-a. Contractul de comision (art. 405-412 C.com.) ... 181
Secțiunea a 12-a. Contractul de consignație (Legea nr. 178/1934) ... 182
Secțiunea a 13-a. Cauțiunea comercială ... 183
Secțiunea a 14-a. Operațiunile asupra recipiselor-warant (art. 3 pct. 20 C.com.) ... 184
Bibliografie recomandată ... 184

Jurisprudență ... 185

Spețe ... 194

Capitolul V. Actele de comerț subiective. Prezumția de comercialitate a celorlalte obligații ale comerciantului (art. 4 C.com.) ... 201
Secțiunea 1. Conceptul de acte de comerț subiective ... 201
Secțiunea a 2-a. Înlăturarea prezumției de comercialitate ... 202
Bibliografie recomandată ... 204

Jurisprudență ... 205

Spețe ... 213

Capitolul VI. Actele unilateral comerciale şi actele necomerciale ... 220
Secțiunea 1. Actele unilateral comerciale (mixte) ... 220
Secțiunea a 2-a. Actele necomerciale ... 222
§1. Cumpărările pentru consumul propriu al necomercianților ... 222
§2. Vânzarea produselor agricole de către producător ... 223
§3. Întreprinderea agricolă ... 224
Bibilografie recomandată ... 225

Jurisprudență ... 225

Spețe ... 229

Titlul III. Comercianții ... 233

Capitolul I. Necomercianții participanți în comerț ... 233
Secțiunea 1. Norme de drept aplicabile tuturor necomercianților ... 233
Secțiunea a 2-a. Interesul practic al distincției între necomercianți şi comercianți ... 234
Secțiunea a 3-a. Necomercianții persoane fizice ... 234
Secțiunea a 4-a. Necomercianții persoane juridice participanți la acte de comerț ... 235
§1. Persoane juridice de drept privat ... 235
§2. Persoane juridice de drept public ... 236

Jurisprudență ... 238

Spețe ... 240

Capitolul II. Calitatea de comerciant 243
Secţiunea 1. Concepţia obiectivă a Codului comercial român 243
Secţiunea a 2-a. Dobândirea şi încetarea calităţii de comerciant 244
§1. Persoana fizică autorizată, întreprinzătorul persoană fizică titular al întreprinderii individuale şi întreprinderea familială. Aspecte generale 244
§2. Persoana fizică autorizată 245
§3. Întreprinzătorul persoană fizică, titular al întreprinderii individuale 246
§4. Întreprinderea familială 247
§5. Dispoziţiile finale 247
§6. Comercianţii persoane juridice 247
Secţiunea a 3-a. Principalele obligaţii specifice profesiei de comerciant. Registrul comerţului. Contabilitatea comercianţilor. Concurenţa onestă între comercianţi 248
Bibliografie recomandată 252
Jurisprudenţă 253
Spețe 257
Capitolul III. Auxiliarii comerţului în Codul comercial 259
Secţiunea 1. Auxiliarii dependenţi 259
Secţiunea a 2-a. Auxiliarii independenţi 261
Jurisprudenţă 262
Documente 265

Titlul IV. Patrimoniul comerciantului. Fondul de comerţ. Capitalul social 269

Subtitlul I. Patrimoniul 269
Capitolul I. Conceptul de patrimoniu 269
Secţiunea 1. Aspecte introductive. Omul şi natura 269
§1. Ambiguităţile limbajului şi consecinţele juridice 269
§2. Ambiguitatea „patrimoniului” 270
§3. Aspecte preliminare privind noul concept de patrimoniu al debitorului în insolvenţă 272
§4. Patrimoniul – bulgăre de ceară 273
§5. Paradoxul patrimoniului persoanei juridice 274
§6. Autonomia patrimonială a grupărilor cu şi fără personalitate 275
Secţiunea a 2-a. Conceptul de patrimoniu 277
§1. Elemente definitorii 277
§2. Caracterele patrimoniului. Analiza teoretică a unităţii patrimoniului ... 278
§3. Unitatea patrimoniului. Analiza funcţională 280
§4. Caracterele patrimoniului. Unitatea patrimoniului, temei al extinderii procedurii colective 282
§5. Importanţa unităţii patrimoniului şi a dreptului de gaj general în procedura insolvenţei 285

5.1. Unitatea gajului general asupra averii debitorului 286
5.2. Universalitatea patrimoniului în procedura insolvenței. Insolvența fără frontiere 287
5.3. Egalitatea de şanse privind participarea creditorilor la procedura insolvenței 287
§6. Restrângeri ale unității patrimoniului prin crearea universalităților juridice 289
6.1. Universalitățile juridice (legale) 289
6.2. Izolarea unor ramuri de activitate cedate în caz de aport parțial de activ supus regimului divizării 290
6.3. Incidența asupra diviziunii patrimoniilor societăților 290
6.4. Izolarea compartimentelor unui fond comun de creanțe sau de plasament..... 292
§7. Restrângeri ale unității patrimoniului prin restrângerea unității gajului general..... 292
§8. Un nou statut legal: debitor în insolvență..... 295
8.1. Relația între persoană şi patrimoniu în cazul debitorului insolvent 295
8.2. Dreptul de a nu plăti datoriile 295
8.3. Patrimoniul – instrument al supraviețuirii 296
8.4. Debitorul, persoană juridică..... 297
8.5. Divulgarea averii în presă. Jurisprudența franceză 297
§9. Conturarea conținutului patrimoniului 298
9.1. Izolarea bunurilor destinate uzului profesional. Fondurile specializate..... 298
9.2. Patrimoniul profesional..... 299
9.3. Patrimoniul şi viața privată 300
§10. Caracterul inalienabil 301
§11. Definiția conceptului juridic de patrimoniu. „A fi" şi „a avea"..... 301
§12. Puterile titularului asupra patrimoniului..... 302
§13. Modalitățile juridice ale patrimoniului..... 303

Capitolul II. Funcțiile patrimoniului 304
Secțiunea 1. Subrogația reală universală sau cu titlu universal..... 304
Secțiunea a 2-a. Gajul general al creditorilor chirografari 304
Secțiunea a 3-a. Transmisiunea universală şi cu titlu universal..... 309

Capitolul III. Activ şi pasiv patrimonial..... 313
Secțiunea 1. Abordarea contabilă..... 313
Secțiunea a 2-a. Abordarea juridică. Aspecte introductive 314
Secțiunea a 3-a. Dreptul de proprietate privată ca activ al patrimoniului debitorului. Definiție, conținut şi caracterele juridice 317
Secțiunea a 4-a. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată 321

Subtitlul II. Fondul de comerț..... 324
Capitolul I. Conceptul şi elementele structurale..... 324
Secțiunea 1. Definiția fondului de comerț. Numele comercial şi emblema comercială 324
Secțiunea a 2-a. Alte elemente ale fondului de comerț..... 327
Secțiunea a 3-a. Natura juridică a fondului de comerț..... 328
Capitolul II. Protecția fondului de comerț 329
Secțiunea 1. Nevoia de ocrotire 329
Secțiunea a 2-a. Protecția legislativă..... 331
Capitolul III. Operațiuni cu fondul de comerț..... 334
Secțiunea 1. Vânzarea..... 334
Secțiunea a 2-a. Gajul fondului de comerț..... 335
Secțiunea a 3-a. Locațiunea fondului de comerț 336
Secțiunea a 4-a. Constituirea fondului de comerț ca aport la capitalul social 337
Bibliografie recomandată..... 337
Jurisprudență..... 338
Spețe..... 343
Subtitlul III. Capitalul social al debitorului (Societăți comerciale şi grupări de interes economic)..... 356
Capitolul I. Conceptul de capital social..... 356
Secțiunea 1. O abordare neortodoxă a conceptului de capital social 356
Secțiunea a 2-a. Ficțiune sau realitate? 358
Secțiunea a 3-a. Accepțiunea contabilă a capitalului social..... 359
Capitolul II. Reducerea sau majorarea capitalului social (Legea nr. 31/1990, art. 207-208, 210-221)..... 360
Secțiunea 1. Reducerea capitalului social 360
Secțiunea a 2-a. Majorarea capitalului social (art. 210-221)..... 361
Secțiunea a 3-a. Reducerea motivată de pierderi. Drept comparat 368
Bibliografie recomandată..... 369
Spețe..... 370